

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

Warszawa, 21. III. 2012 ✓

RPO-699184- VII-720.8.4/11/MC

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Pani
Krystyna Szumilas
Minister Edukacji Narodowej
Al. J. Ch. Szucha 25
00-918 Warszawa

Szanowna Pani Minister,

W związku z pełnieniem przez Rzecznika Praw Obywatelskich zadań Krajowego Mechanizmu Prewencji (dalej: KMP lub Mechanizmu), pracownicy Biura Rzecznika dokonują wizytacji między innymi w placówkach nadzorowanych przez Panią Minister.

W trakcie wizytacji przeprowadzanych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych niejednokrotnie zastrzeżenia pracowników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wzbudzały stosowane w tych placówkach systemy karania wychowanków. W niektórych ośrodkach wychowawczych stwierdzono, iż katalogi kar zawierają m. in.: zakaz wyjścia na świeże powietrze (MOW w K .) , zakaz opuszczania terenu ośrodka (MOW w Z . , MOW Nr 1 w Ł .) , brak spacerów (MOW w J .) , zakaz (MOW w P .) lub zawieszenie (MOW w J .) prawa do otrzymywania przepustek, zakaz wyjazdów do domu (MOW Nr 3 w Ł .) , zakaz kontaktów telefonicznych z rodziną (MOW Nr 3 w Ł .) , przeniesienie do innego ośrodka (MOW w K . , MOW w Ł . MOW w K . , MOW w K . , MOW w W. D . , MOW w K. W .) , odseparowanie od grupy (MOW św. Siostry Faustyny w K .) , „zerowa”- czyli „zakaz na wszystko”, np. zakaz używania żelazka, prostownicy do włosów lub robienia zakupów (MOW w A.).

Wskazane kary, stosowane wobec wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych, pozostają niewątpliwie w związku z wolnością osobistą jednostki,

chronioną art. 41 ust. 1 Konstytucji RP, zgodnie z którym każda regulacja dotycząca wolności osobistej musi mieć wyraźne umocowanie ustawowe.

Powołująca młodzieżowe ośrodki wychowawcze ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572 ze zm.), nie zawiera żadnej regulacji w zakresie stosowanych wobec wychowanków tych placówek nagród oraz kar, nie są one również określone w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33 poz. 178 ze zm.).

Natomiast rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie ramowych statutów placówek publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 52 poz. 466), wydane na podstawie zawartego w art. 60 ust. 2 ww. ustawy upoważnienia stanowi, iż rodzaje nagród i kar stosowanych wobec wychowanków oraz tryb odwoływania się od kar określa statut młodzieżowego ośrodka wychowawczego (§ 8 pkt 3 załącznika 3). Tym samym stosowane wobec wychowanków kary oraz nagrody, wkraczające niejednokrotnie, jak wskazano powyżej, w sferę ich wolności osobistej, określone są nie w aktach powszechnie obowiązującego prawa, lecz w aktach wewnętrznych, co pozostaje w sprzeczności z art. 41 ust. 1 Konstytucji RP.

W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 z ze zm.), zwracam się z prośbą o podjęcie inicjatywy ustawodawczej we wskazanym powyżej zakresie.

Łezus Wynny Szcudler

Trena Jjowis